

Fakta om jordbruksoppgjøret og produksjonstilskuddet for birøkt

1. Innledning: Hva er jordbruksoppgjøret?

Jordbruksoppgjøret er de årlige forhandlingene mellom staten og jordbruket, representert ved Norges Bondelag og Norsk Bonde- og Småbrukarlag. Oppgjøret reguleres av Hovedavtalen for jordbruket og danner grunnlaget for den årlige jordbruksavtalen, som fastsetter rammene for inntektsmuligheter og økonomiske virkemidler i landbruket kommende år.

Forhandlingene omfatter blant annet:

- Prisbestemmelser og målpriser
 - Fordeling av budsjettstøtte
 - Markedsordninger og markedsregulerende tiltak
- Det forhandles ikke om toll, importbestemmelser eller skatter og avgifter.

Jordbruksoppgjøret er en sentral del av den norske landbruksmodellen, der samarbeid mellom stat og næring skal sikre stabile rammevilkår, forutsigbar produksjon og en geografisk variert landbruksstruktur.

2. Produksjonstilskudd – formål og struktur

Produksjonstilskudd er en av de viktigste inntektskomponentene i jordbruket og fastsettes årlig som del av jordbruksoppgjøret. Landbruksdirektoratet beskriver ordningen som et virkemiddel for å stimulere til aktiv og bærekraftig jordbruksdrift. Tilskuddene retter seg mot foretak som driver husdyr- og/eller planteproduksjon.

Hovedformålet med produksjonstilskuddet er å:

- Opprettholde landbruk i hele landet
- Sikre variert produksjon
- Kompensere for kostnader og sårbarhet i ulike produksjoner
- Styrke matsikkerhet og verdiskaping

Produksjonstilskudd beregnes blant annet på bakgrunn av:

- Antall husdyr
- Arealressurser
- Produksjonsvolum for plantekultur

- Økologisk produksjon
- Dyr på beite eller utmarksbeite

Produksjonstilskudd og avløsertilskudd behandles som samlede virkemidler, med to årlige søknadsfrister - 15. mars (telledato 1. mars) og 15. oktober (telledato 1. oktober). For birøkt er det en telledato i året, 1. oktober, og søknadsfrist 15. oktober. Tilskuddet betales ut året etter.

3. Birøkt i produksjonstilskuddsystemet

Birøkt er inkludert som en egen husdyrproduksjon i tilskuddsregelverket. Det kan søkes produksjonstilskudd per bifolk, under forutsetning av at foretaket er registrert i Enhetsregisteret og driver birøkt som næring.

Vilkår omtalt i offentlige kilder inkluderer:

- For foretak som kun driver birøkt kreves minimum 25 bifolk
- Ett foretak kan søke fra første bifolk dersom det også driver annen tilskuddsberettiget virksomhet
- Det gjelder et bunnfradrag som trekkes fra samlet tilskudd (f.eks. 6000 kr i 2025)

Birøkt skiller seg fra andre husdyrproduksjoner ved at foretak ikke trenger å drive på landbrukseiendom for å kunne søke tilskudd.

4. Historikk om produksjonstilskudd for birøkt

4.1 Produksjonstilskudd 2009-2012

Tilskuddet, slik vi kjenner det i dag, ble innført i 2009 med en sats på 300 kroner pr. bifolk mellom 25 og 250 bifolk. Satsen lå fast i tre år, før den ble økt til 350 i 2012.

4.2 Produksjonstilskudd 2013-2016

I 2013 ble tilskuddet hevet til 400 kroner, og satsen lå fast til og med 2015. I 2016 ble satsen økt til 425.

I 2013 ble det innført tilskudd fra første bifolk for de som får andre tilskudd over jordbruksavtalen.

4.3 Produksjonstilskudd 2017-2021

I 2017 ble bifolk omdefinert fra «1 dronning med 6 tavler med påsittende bier» til «overvintringsdyktige bifolk (dronning med bier), inntil to bifolk pr. kube»

Tilskuddet i 2017 lå på 273 kroner. Fra 2018 til og med 2021 lå tilskuddet på 600 kroner pr. bifolk.

4.4 Produksjonstilskudd 2022-2025

I 2022 ble tilskuddet økt til 800 kroner. Tilskuddet økte til 859 i 2023, 1059 i 2024 og 1079 i 2025.

4.5 Maksimalt tilskudd

For husdyrtilskudd, inkl. tilskudd til små og mellomstore melkebruk, avgrenses tilskuddsutbetalingen til 1,0 mill. kroner per foretak for søknadsåret 2025. Det betyr at man i søknadsåret 2025 kunne få tilskudd til maksimalt 921 bifolk.

Utarbeidet av Norges Birøkterlags Utvalg produksjonstilskudd, februar 2026.